Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

PRZEWODNIK KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW

ERA4Health

10 konkurs

Akronim: NanoDiagNCD

wersja z 15 października 2026 r.

Spis treści

1. Ogólne zasady kwalifikowalności kosztów 2
2. Cel opracowania Przewodnika 2
3. Podstawa prawna 2
4. Zakres obowiązywania Przewodnika 2
5. Zasady kwalifikowalności kosztów 3
6. Podatek VAT kosztem kwalifikowalnym 5
7. Wkład własny finansowy 6
8. Załączniki 7

Załącznik nr 1. Katalog kosztów kwalifikowalnych - ORGANIZACJE BADAWCZE 8

Załącznik nr 2. Katalog kosztów kwalifikowalnych – PRZEDSIĘBIORSTWA 16

Załącznik nr 3. Katalog kosztów niekwalifikowalnych 24

1. Ogólne zasady kwalifikowalności kosztów

Przewodnik Kwalifikowalności Kosztów opracowany został na podstawie obowiązujących aktów prawnych.
Przedstawione w nim zasady mają charakter informacyjny, głównym celem przewodnika jest ułatwienie Beneficjentom klasyfikacji kosztów zarówno na etapie planowania kosztów jak i późniejszego raportowania wykorzystania przyznanego dofinansowania.
Jednocześnie zastrzegamy, że powyższe ustalenia nie uchylają, ani nie wpływają na możliwość wystąpienia odmiennych ustaleń i wyników kontroli prowadzonych przez inne instytucje kontrolne.
Zastrzega się, że powyższy Przewodnik Kwalifikowalności Kosztów oraz ustalone w nim wytyczne nie są podstawą do jakichkolwiek roszczeń prawnych lub finansowych przeciwko Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju.

Definicje:

Beneficjent – Beneficjent i pozostali Współwykonawcy realizujący projekt

2. Cel opracowania Przewodnika

Opracowanie, uszczegółowienie i zobrazowanie zagadnienia kwalifikowalności kosztów, co znacznie ułatwi Beneficjentom opracowanie planu kosztów w ramach przygotowywanych projektów, rozliczanie otrzymanego dofinansowania oraz usprawni monitorowanie projektów na różnym etapie oceny zapewniając efektywne i skuteczne zarządzanie finansami publicznymi, oraz równouprawnienie w dostępie do środków finansowych poprzez stworzenie jednolitych, transparentnych zasad kwalifikowalności kosztów.

3. Podstawa prawna

Niniejszy Przewodnik został opracowany przy uwzględnieniu obowiązujących aktów prawnych regulujących gospodarkę finansową w projektach objętych pomocą oraz zasad funkcjonowania NCBR.

4. Zakres obowiązywania Przewodnika

4.1 Regulacje podstawowe

Dokument określa zasady kwalifikowalności kosztów w projektach realizowanych w NCBR, zawiera katalog kosztów kwalifikowalnych oraz katalog kosztów niekwalifikowalnych.

Zarówno katalog kosztów kwalifikowalnych jak i katalog kosztów niekwalifikowalnych mają charakter otwarty. Kwalifikowalność kosztu uzależniona jest od zgodności z ogólnymi

zasadami kwalifikowalności, specyfiki realizowanego projektu oraz uwzględnienia kosztu w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.

Zasady dotyczą wszystkich kosztów kwalifikowalnych ponoszonych przez Beneficjenta (także Współwykonawców) – zarówno w ramach środków własnych Beneficjenta jak i otrzymanego dofinansowania.

W zależności od rodzaju realizowanych projektów, obowiązujące ich akty prawne lub regulamin konkursu mogą określać dodatkowe kryteria kwalifikowalności.

5. Zasady kwalifikowalności kosztów

5.1 Ramy czasowe kwalifikowalności

Pod pojęciem okresu kwalifikowalności kosztów należy rozumieć okres, w którym mogą być ponoszone koszty kwalifikowalne. Koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności stanowią koszty niekwalifikowalne. Okres kwalifikowalności kosztów dla danego projektu powinien być określony w umowie o dofinansowanie projektu.

Poniesione koszty mogą być wykazywane w przedkładanym rozliczeniu zgodnie z zasadą memoriału.

Wszystkie wykazane w rozliczeniu koszty muszą być faktycznie poniesione w okresie kwalifikowalności kosztów i opłacone w terminie do 60 dni od dnia zakończenia realizacji projektu nie później niż na dzień złożenia Raportu końcowego.

W przypadku występowania różnic kursowych za koszt kwalifikowalny ostatecznie uznaje się kwotę zapłaty.

5.2 Weryfikacja kwalifikowalności kosztów

Weryfikacja kwalifikowalność kosztu polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami, zapisami Umowy oraz Przewodnikiem obowiązującym w dniu ogłoszenia konkursu. W przypadku aktualizacji Przewodnika do oceny kwalifikowalności poniesionych wydatków stosuje się wersję Przewodnika obowiązującą w dniu poniesienia wydatku. Weryfikacja dokonywana jest na podstawie wniosku o płatność, raportu okresowego/końcowego oraz podczas przeprowadzanych kontroli projektu.

5.3 Koszty kwalifikowalne

Kwalifikowalność kosztu może zostać uznana, o ile zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- została podpisana Umowa o dofinansowanie projektu,
- koszty zostały poniesione w okresie kwalifikowalności,
- koszty zostały należycie udokumentowane i są możliwe do zweryfikowania,
- są zgodne z obowiązującym Przewodnikiem,
- są niezbędne do realizacji projektu i zostały poniesione w związku z realizacją projektu,
- zostały faktycznie poniesione na produkty/usługi
- zostały poniesione w sposób efektywny i racjonalny,
- zostały dokonane w sposób gospodarny, tzn. w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania określonych efektów przy jak najkorzystniejszej cenie,
- są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego, w szczególności z ustawą Prawo Zamówień Publicznych (jeżeli dotyczy).

Koszty kwalifikowalne to koszty obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i zasadami należytego zarządzania finansami oraz praktykami Beneficjenta (polityka rachunkowości). Każdy z Beneficjentów rozliczając koszty projektu stosuje praktyki (wytyczne) przyjęte w jego instytucji. Możliwość rozliczania ponoszonych kosztów według zasad księgowania stosowanych w danej instytucji, nie oznacza, że Beneficjenci mogą tworzyć nowe zasady, specjalnie na potrzeby projektu.

Beneficjent projektu zobowiązany jest do ponoszenia kosztów zgodnie z art. 44 ust. 3 oraz art. 162 pkt 3 Ustawy o finansach publicznych.

5.4 Dokumentowanie poniesionych kosztów

Koszty powinny być udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji projektu pod względem finansowym i merytorycznym.

Beneficjent oraz Współwykonawcy realizujący projekt zobowiązani są do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla projektu w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych.

Beneficjenci niezobowiązani do prowadzenia jakiejkolwiek ewidencji księgowej na podstawie obowiązujących przepisów (ustawy o rachunkowości, przepisów podatkowych), mają obowiązek ewidencjonowania dokumentów dotyczących operacji związanych z realizacją projektu (księgi rachunkowe i księgi podatkowe).

Dowodem poniesienia kosztu jest wystawiona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej. Wszystkie oryginały dokumentów księgowych dotyczące ponoszonych kosztów bezpośrednich muszą być prawidłowo opisane tak, aby widoczny był ich związek z realizowanym projektem. W opisie dokumentu należy uwzględnić informacje takie jak: nr Umowy, nr zadania/etapu zgodnie z Harmonogramem wykonania projektu, w ramach którego koszt został poniesiony, kwotę kwalifikowalną w odniesieniu do danego zadania/etapu, kategorię kosztu.

5.5 Zakaz podwójnego finansowania

Podwójne sfinansowanie, całkowite lub częściowe danego kosztu jest niedozwolone.

Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:

- wykazanie tego samego kosztu w ramach dwóch różnych projektów współfinansowanych ze środków krajowych lub wspólnotowych,
- sfinansowanie kosztów podatku VAT ze środków projektu, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o Ustawę o VAT,
- zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej lub dofinansowania innego projektu, a następnie wykazanie kosztów amortyzacji tego środka w projekcie objętym dofinansowaniem,
- wykazanie tego samego kosztu w ramach rozliczenia dotacji lub dofinansowania innego projektu a następnie wykazanie tego kosztu w ramach realizowanego projektu.

Nie uważa się za podwójne finansowanie wykazania w projekcie poniesionego kosztu jeżeli został on sfinansowany ze środków własnych (przychody uzyskiwane w związku z prowadzoną działalnością, inne źródła) Beneficjenta nawet jeśli stanowią one środki publiczne zgodnie z definicją zawartą w Ustawie o finansach publicznych.

6. Podatek VAT kosztem kwalifikowalnym

6.1 Podatek od towarów i usług (VAT naliczony)

Podatek VAT stanowi koszt kwalifikowalny jedynie wówczas, gdy został poniesiony przez Beneficjenta w związku z kosztami kwalifikowalnymi zaś Beneficjent nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT.

Możliwość odzyskania podatku VAT rozpatruje się w świetle ustawy o VAT.

Beneficjent zobowiązany jest złożyć oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT.

Brak prawnej możliwości odzyskania podatku VAT zachodzi, jeżeli Beneficjentowi nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego (związanego z opodatkowanymi czynnościami w projekcie) o kwotę podatku naliczonego (związanego z kosztami nabytych towarów i usług oraz środków trwałych).

Sytuacje takie mogą wystąpić w następujących przypadkach:

- w projekcie w ogóle nie wystąpiły/wystąpią przychody – zakupione towary, usługi lub środki trwałe nie są wykorzystywane do sprzedaży opodatkowanej, bądź w projekcie nie występuje bezpośredni i bezsprzeczny związek pomiędzy zakupionymi towarami, usługami lub środkami trwałymi a czynnościami opodatkowanymi,
- Beneficjent jest zwolniony podmiotowo z opodatkowania podatkiem VAT,
- Beneficjent wykonuje jedynie czynności zwolnione z opodatkowania podatkiem VAT.

Jeżeli Beneficjent wykorzystuje nabyte w ramach projektu objętego pomocą towary/usługi/środki trwałe do wykonywania czynności zarówno zwolnionych, jak

i opodatkowanych kosztem kwalifikowalnym może być tylko proporcjonalna część podatku VAT naliczonego.

W przypadku zaistnienia przesłanek umożliwiających odzyskanie podatku VAT przez jednostkę, Beneficjent zobowiązuje się do poinformowania Centrum o tym fakcie oraz dokonania korekty w zakresie rozliczeń, po zakończeniu realizacji projektu także do zwrotu podatku zrefundowanego ze środków dofinansowania.

Korekty rozliczeń związane ze zmianą kwalifikowalności podatku VAT, zmianą wskaźnika struktury podatku VAT mogą być wprowadzane:

- poprzez korektę wniosku którego dotyczą,
- **kumulatywnie w bieżącym wniosku o płatność**,
- lub w Raporcie końcowym.

Korekty wprowadzane są także w zadaniach już zakończonych.

Podatnik prowadzący działalność „mieszaną" po zakończeniu roku podatkowego zobowiązany jest do ustalenia rzeczywistego poziomu wskaźnika struktury i do skorygowania rozliczenia podatku naliczonego za ubiegły rok podatkowy. W konsekwencji Beneficjent zobowiązany jest do skorygowania rozliczonego dofinansowania (także po złożeniu Raportu końcowego), poinformowania Centrum o wprowadzonej korekcie i dokonania zwrotu środków (niekwalifikowalnej części podatku VAT) na wezwanie Centrum.

Podatnicy stosujący proporcję do odliczania VAT są zobowiązani do sporządzenia korekty na zasadach obowiązujących przy korekcie dokonywanej przez podatników wykonujących czynności mieszane.

7. Wkład własny finansowy

Wykonawca w określonych przypadkach ma możliwość/obowiązek wniesienia wkładu własnego w zadeklarowanej wysokości na pokrycie części kosztów kwalifikowalnych w realizowanym projekcie.

Wkład własny może być wniesiony **wyłącznie** w formie finansowej.

Wkład własny finansowy - środki finansowe, którymi jednostka będzie pokrywała wydatki związane z realizacją danego projektu. Wniesienie wkładu finansowego podlega ewidencji księgowej w drodze bieżących księgowań operacji gospodarczych związanych z realizacją projektu.

Wniesienie wkładu własnego podlega ewidencji księgowej na wyodrębnionych kontach syntetycznych, analitycznych i pozabilansowych. Beneficjent może prowadzić także dodatkowe rejestry dokumentów pozwalające na wyodrębnienie wszystkich operacji związanych z danym projektem w układzie umożliwiającym uzyskanie informacji wymaganych w zakresie sprawozdawczości finansowej projektu i kontroli wykorzystania środków a także wniesienia wkładu własnego.

8. Załączniki

Załącznik nr 1. **Katalog kosztów kwalifikowalnych – ORGANIZACJE BADAWCZE**

Załącznik nr 2. **Katalog kosztów kwalifikowalnych – PRZEDSIĘBORSTWA**

Załącznik nr 3. **Katalog kosztów niekwalifikowalnych**

Załącznik nr 1. Katalog kosztów kwalifikowalnych - ORGANIZACJE BADAWCZE

Na koszty kwalifikowalne badań przemysłowych i prac rozwojowych składają się poniższe kategorie kosztów:

Koszty bezpośrednie	Wynagrodzenia **(W)** Podwykonawstwo **(E)** Pozostałe koszty bezpośrednie **(Op)**, w tym: - koszty aparatury i sprzętu - wartości niematerialne i prawne (WNiP) - koszty budynków i gruntów - inne koszty operacyjne
Koszty pośrednie **(O)**	

W - Koszty wynagrodzeń

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy, w tym składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, osób zatrudnionych przy realizacji projektu – kierownik projektu, personel B+R, personel techniczny i pomocniczy, w części, w jakiej wynagrodzenia te są bezpośrednio związane z realizacją projektu objętego dofinansowaniem.

Dokumentowanie pracy wykonanej na rzecz projektu

- **w przypadku umowy o pracę – lista płac**,

  Jeżeli dany pracownik nie jest zaangażowany w projekt w wymiarze pełnego etatu, określenie kwalifikowalnej części wynagrodzenia dokonuje się na podstawie:

  – oddelegowania pracownika do projektu w częściowym wymiarze etatu, ze wskazaniem zakresu obowiązków w ramach projektu (najbardziej optymalne rozwiązanie)

  albo

  – **karta czasu pracy** z opisem wykonywanych zadań - dla osób, które pracują nieregularnie na rzecz projektu objętego dofinansowaniem np. 1 miesiąc = 2 godziny pracy na rzecz projektu wykazane w karcie czasu pracy, kolejny miesiąc = 5 godzin pracy;

- w przypadku **umowy zlecenia – rachunek**, protokół odbioru;

- w przypadku **umowy o dzieło – rachunek**, protokół odbioru.

Koszt kwalifikowalny stanowią poniższe składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzenia personelu, proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w projekcie:

- wynagrodzenie zasadnicze;
- narzuty na wynagrodzenia po stronie pracodawcy, w tym:
    - składka emerytalna
    - składka rentowa
    - składka wypadkowa
    - składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
    - składka na Fundusz Pracy;
- narzuty na wynagrodzenia po stronie pracownika, w tym:
    - składka na ubezpieczenie emerytalne
    - składka na ubezpieczenie rentowe
    - składka na ubezpieczenie chorobowe
    - składka zdrowotna;
- zaliczka na podatek dochodowy;
- nagrody/premie/dodatki[1], w tym premie uznaniowe, premie okresowe i nagrody jednorazowe, które: (i) zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji, (ii) zostały przyznane zgodnie z obowiązującymi zasadami wynagradzania oraz (iii) obejmują wszystkich pracowników danej instytucji. W przypadku premii okresowych wysokość kosztu kwalifikowalnego powinna odpowiadać stosunkowi okresu, w jakim dany pracownik był zatrudniony w projekcie do okresu, za jaki przyznawana jest premia;
- wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczeń społecznych;
- wynagrodzenie za okres urlopu wypoczynkowego;
- dodatek stażowy;
- odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, jeśli jednostka ma prawną możliwość naliczenia odpisów ZFŚS;
- dodatek funkcyjny za sprawowanie stanowiska kierowniczego, wypłacany w stałej wysokości, o ile dotyczy funkcji sprawowanej w ramach projektu;
- składka na Pracownicze Plany Kapitałowe, o ile stanowi element wynagrodzenia.

[1] W sytuacji zmiany regulaminu wynagrodzeń u Beneficjenta w trakcie realizacji projektu, obowiązującym dokumentem jest regulamin obowiązujący na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu, stanowiący podstawę planowania kosztorysu wykonania projektu.

W kategorii Wynagrodzenia **nie są kwalifikowalne koszty osób pełniących funkcje zarządcze** tj.:

- personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu badawczo-rozwojowego lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie;
- osób uprawnionych do reprezentowania wnioskodawcy (m.in. członków zarządu, prokurentów, kierownika jednostki).

E - Koszty podwykonawstwa

Za podwykonawstwo w kategorii E uznaje się wyłącznie zlecanie podmiotom trzecim realizacji merytorycznych zadań projektu bezpośrednio związanych z osiągnięciem jego celów, w szczególności:

- realizacja specjalistycznych prac badawczych, rozwojowych lub eksperckich stanowiących integralną część projektu;
- opracowanie analiz, ekspertyz, raportów, studiów lub koncepcji merytorycznych;
- projektowanie, rozwój, testowanie lub walidacja rozwiązań, produktów, procesów lub narzędzi będących przedmiotem projektu;
- realizacja specjalistycznych usług doradczych o charakterze merytorycznym;
- przeprowadzenie badań, testów, pomiarów, audytów lub ocen merytorycznych niezbędnych do realizacji projektu.

W ramach kategorii koszty podwykonawstwa kwalifikowalne są koszty usług dotyczących przeprowadzenia badań wykonywanych na podstawie umowy oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu badawczo-rozwojowego.

Do kategorii E nie zalicza się kosztów zlecania podmiotom zewnętrznym czynności pomocniczych lub wspierających, w szczególności:

- obsługi administracyjnej, księgowej, kadrowej i prawnej projektu;
- obsługi organizacyjnej i logistycznej, w tym organizacji spotkań, wydarzeń i podróży;
- usług technicznych i informatycznych o charakterze utrzymaniowym lub wsparcia;
- działań promocyjnych i informacyjnych niemających charakteru merytorycznego;
- usług redakcyjnych, graficznych, tłumaczeniowych i edytorskich o charakterze pomocniczym;

- rekrutacji uczestników i obsługi procesu naboru.

UWAGA: Zakwalifikowanie kosztów do kategorii E wymaga wykazania bezpośredniego wkładu realizowanego zadania w osiągnięcie celów badawczo-rozwojowych projektu. O kwalifikowalności kosztu decyduje merytoryczny charakter zadania oraz jego bezpośredni wpływ na realizację celów projektu, a nie forma jego realizacji ani fakt zlecenia go podmiotowi zewnętrznemu.

Koszty podwykonawstwa są wyłączone z podstawy naliczania kosztów pośrednich projektu.

W ramach kategorii podwykonawstwo kwalifikowalne są umowy o dzieło (w przypadku osoby fizycznej) oraz umowy B2B.

Koszty kategorii E uznaje się do wysokości:

- 70% sumy kosztów kwalifikowalnych projektu.

Op - Pozostałe koszty bezpośrednie

I. Koszty aparatury i sprzętu

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty aparatury i sprzętu służących celom badawczym.

1) Amortyzacja

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są odpisy amortyzacyjne aparatury i sprzętu wykorzystywanych w celu realizacji projektu wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na jego potrzeby.

Odpisy amortyzacyjne stanowią wydatek kwalifikowalny, jeśli łącznie spełnione są następujące warunki:

- Aparatura/sprzęt w momencie zakupu spełniają definicję środka trwałego (zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości: rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki);
- Aparatura/sprzęt są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane w projekcie;
- Aparatura/sprzęt do realizacji projektu są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych;
- odpisy amortyzacyjne są obliczane na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie z polityką rachunkowości obowiązującą u Beneficjenta;

- kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu, w którym faktycznie aparatura i sprzęt są wykorzystywane do realizacji projektu;
- jeśli aparatura/sprzęt są wykorzystywane także w innych celach niż realizacji projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy jego realizacji;
- zakup aparatury/sprzętu nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- zakup aparatury/sprzętu nie został rozliczony ani przedstawiony do rozliczenia jako koszt kwalifikowalny projektu;
- odpisy amortyzacyjne dotyczą aparatury/sprzętu, która została zakupiona w sposób racjonalny i efektywny – po cenach, które nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

Wartość rezydualna środka trwałego po zakończeniu realizacji projektu nie jest kosztem kwalifikowalnym.

Jeżeli Beneficjent nie jest zobowiązany do stosowania ustawy o rachunkowości, stosuje odpowiednie przepisy podatkowe.

2) Odpłatne korzystanie z aparatury i sprzętu

Koszty ponoszone w ramach odpłatnego korzystania z aparatury i sprzętu stanowią koszty kwalifikowalne w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji projektu objętego pomocą.

W przypadku leasingu operacyjnego kwalifikowalne są tylko raty kapitałowe (bez części odsetkowej i innych opłat) zaś w przypadku leasingu finansowego odpisy amortyzacyjne.

II. Wartości niematerialne i prawne (WNiP)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych (WNIP) uzyskanych od osób trzecich na warunkach rynkowych tj. w formie patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp., wykorzystywanych do realizacji projekcie.

Jeżeli nabyte WNiP nie są wykorzystywane w 100% na potrzeby projektu lub ich całkowity okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych nie pokrywa się z okresem realizacji projektu, kosztem kwalifikowalnym są odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości.

W tej pozycji wykazywane jest również zakupione na potrzeby projektu oprogramowanie, które zgodnie z zasadami (polityką rachunkowości) obowiązującymi u Beneficjenta, zaliczane jest do WNiP.

UWAGA: Beneficjent ma obowiązek weryfikacji możliwości rozliczenia w ramach projektu zakupu WNiP w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące oraz wewnętrzne regulaminy, w tym m.in. politykę rachunkowości. W sytuacji, gdy Beneficjent, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, dokonuje odpisów amortyzacyjnych, w ramach projektu możliwe jest rozliczenie wyłącznie tych odpisów.

III. Koszty budynków i gruntów

Koszty budynków i gruntów kwalifikowalne są w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji projektu.[2] W przypadku budynków są to koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu objętego pomocą, obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości. W przypadku gruntów są to koszty związane z przeniesieniem własności lub innych praw rzeczowych, koszty odpłatnego korzystania z gruntu lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- dzierżawa gruntów - tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej,
- wieczyste użytkowanie gruntów - tylko raty użytkowania wieczystego bez części odsetkowej,
- amortyzacja budynków - w przypadku, gdy wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji projektu objętego pomocą.

IV. Inne koszty operacyjne

Koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją merytorycznego celu projektu objętego pomocą.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- materiały np. surowce, półprodukty, odczynniki;
- sprzęt laboratoryjny (co do zasady wszystkie zakupy niespełniające wymogu środka trwałego zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z przyjęta polityką rachunkowości);
- koszty utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji wykorzystania w projekcie;

[2] W kategorii Op rozliczyć można koszty laboratoriów lub innych pomieszczeń wykorzystywanych do badań oraz użytkowanych na potrzeby aparatury, sprzętu, materiałów i personelu projektu rozliczanego w kosztach bezpośrednich w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji projektu.

- elementy służące do budowy/wytworzenia instalacji pilotażowej/prototypu/demonstratora i na stałe w nich zainstalowane[3];
- koszty usług doradczych i usług równorzędnych np. usługi brokera technologii;
- usługi obce np. usługi serwisowe, koszty napraw, usługi transportowe, usługi tłumaczeń;
- koszty działań, mających na celu wzmocnienie rekrutacji i retencji uczestników badania medycznego np. koszty rekrutacji i kwalifikacji uczestników, koszty badań diagnostycznych i procedur medycznych wynikających z protokołu badania, koszty materiałów i wyrobów medycznych, koszty ubezpieczenia uczestników oraz uzasadnione koszty związane z udziałem uczestników w badaniu tj. dojazdy, wyżywienie;
- koszty uczestnictwa w konferencjach;
- koszty szkoleń pracowników realizujących zadania badawcze (koszt szkoleń powinien być zaplanowany we wniosku o dofinansowanie projektu oraz wynikać z uzasadnionych przesłanek (np. pojawienie się na rynku nowych, innowacyjnych rozwiązań - nowe materiały, nowe technologie, nowe techniki wykonania określonego zadania itp. - dzięki którym zadanie można będzie wykonać bardziej efektywnie, nadać mu nowe dodatkowe cechy);
- koszty szkoleń związanych z obsługą zakupionej aparatury naukowo-badawczej;
- wynajem powierzchni laboratoryjnej wykorzystywanej do badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych;
- koszty prowadzenia wyodrębnionego rachunku bankowego (prowizje i inne opłaty);
- koszty promocji projektu (publikacje, koszt strony internetowej itp.);
- koszty delegacji osób bezpośrednio związanych z realizacją projektu.

[3] Jeśli nabywane elementy spełniają definicję środka trwałego, mogą zostać rozliczone poprzez odpisy amortyzacyjne przez okres i w zakresie, w jakim będą wykorzystane do realizacji projektu w kategorii OP.

O – Koszty pośrednie

Dodatkowe koszty pośrednie ponoszone w związku z realizacją projektu objętego pomocą.

W ramach tej kategorii mieszczą się m.in. następujące rodzaje kosztów:

- koszty wynajmu lub utrzymania budynków, w tym: koszty wynajmu, czynszu, sprzątania i ochrony pomieszczeń;
- koszty adaptacji pomieszczeń dla celów realizacji projektu;
- koszty utrzymania infrastruktury – koszty mediów (elektryczności, gazu, ogrzewania, wody), utylizacji odpadów, okresowej konserwacji i przeglądu urządzeń;
- koszty wynagrodzeń personelu zarządzającego, administracyjnego, technicznego i pomocniczego (kierownicy jednostki, księgowość, kadry, BHP);
- usługi pocztowe, telefoniczne, internetowe, kurierskie;
- koszty materiałów biurowych i piśmienniczych, usług drukarskich i ksero;
- koszty urządzeń i sprzętu biurowego;
- koszty ubezpieczeń majątkowych.

Wymieniony katalog nie jest katalogiem zamkniętym.

Koszty pośrednie rozliczane są ryczałtem, jako procent od pozostałych kosztów kwalifikowalnych projektu, z wyłączeniem kosztów kategorii E, zgodnie ze wzorem:

$$O = (W + Op) \times 25\%$$

Koszty pośrednie rozliczone ryczałtem traktowane są jako wydatki poniesione.

Beneficjent nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w ramach projektu na potwierdzenie poniesienia wydatków, które zostały wykazane jako koszty pośrednie.

Na koszty kwalifikowalne badań przemysłowych i prac rozwojowych składają się poniższe kategorie kosztów:

Koszty bezpośrednie	Wynagrodzenia **(W)** Podwykonawstwo **(E)** Pozostałe koszty bezpośrednie **(Op)**, w tym: - koszty aparatury i sprzętu - wartości niematerialne i prawne (WNiP) - koszty budynków i gruntów
Koszty pośrednie **(O)**	

W - Koszty wynagrodzeń

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy, w tym składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, osób zatrudnionych przy realizacji projektu – kierownik projektu, personel B+R, personel techniczny i pomocniczy, w części, w jakiej wynagrodzenia te są bezpośrednio związane z realizacją projektu objętego dofinansowaniem.

Dokumentowanie pracy wykonanej na rzecz projektu

- **w przypadku umowy o pracę – lista płac**,

  Jeżeli dany pracownik nie jest zaangażowany w projekt w wymiarze pełnego etatu, określenie kwalifikowalnej części wynagrodzenia dokonuje się na podstawie:

  – oddelegowania pracownika do projektu w częściowym wymiarze etatu, ze wskazaniem zakresu obowiązków w ramach projektu (najbardziej optymalne rozwiązanie)

  albo

  – **karta czasu pracy** z opisem wykonywanych zadań - dla osób, które pracują nieregularnie na rzecz projektu objętego finansowaniem np. 1 miesiąc = 2 godziny pracy na rzecz projektu wykazane w karcie czasu pracy, kolejny miesiąc = 5 godzin pracy;

- w przypadku **umowy zlecenia – rachunek**, protokół odbioru;
- w przypadku **umowy o dzieło – rachunek**, protokół odbioru.

Koszt kwalifikowalny stanowią poniższe składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzenia personelu, proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w projekcie:

- wynagrodzenie zasadnicze;
- narzuty na wynagrodzenia po stronie pracodawcy, w tym:
    - składka emerytalna
    - składka rentowa
    - składka wypadkowa
    - składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
    - składka na Fundusz Pracy;
- narzuty na wynagrodzenia po stronie pracownika, w tym:
    - składka na ubezpieczenie emerytalne
    - składka na ubezpieczenie rentowe
    - składka na ubezpieczenie chorobowe
    - składka zdrowotna;
- zaliczka na podatek dochodowy;
- nagrody/premie/dodatki[4], w tym premie uznaniowe, premie okresowe i nagrody jednorazowe, które: (i) zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji, (ii) zostały przyznane zgodnie z obowiązującymi zasadami wynagradzania oraz (iii) obejmują wszystkich pracowników danej instytucji. W przypadku premii okresowych wysokość kosztu kwalifikowalnego powinna odpowiadać stosunkowi okresu, w jakim dany pracownik był zatrudniony w projekcie do okresu, za jaki przyznawana jest premia;
- wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczeń społecznych;
- wynagrodzenie za okres urlopu wypoczynkowego;
- dodatek stażowy;
- odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, jeśli jednostka ma prawną możliwość naliczenia odpisów ZFŚS;
- dodatek funkcyjny za sprawowanie stanowiska kierowniczego, wypłacany w stałej wysokości, o ile dotyczy funkcji sprawowanej w ramach projektu;
- składka na Pracownicze Plany Kapitałowe, o ile stanowi element wynagrodzenia.

[4] W sytuacji zmiany regulaminu wynagrodzeń u Beneficjenta w trakcie realizacji projektu, obowiązującym dokumentem jest regulamin obowiązujący na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu, stanowiący podstawę planowania kosztorysu wykonania projektu.

W kategorii Wynagrodzenia **nie są kwalifikowalne koszty osób pełniących funkcje zarządcze** tj.:

- personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu badawczo-rozwojowego lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie;
- osób uprawnionych do reprezentowania wnioskodawcy (m.in. członków zarządu, prokurentów, kierownika jednostki).

E - Koszty podwykonawstwa

Za podwykonawstwo w kategorii E uznaje się wyłącznie zlecanie podmiotom trzecim realizacji merytorycznych zadań projektu bezpośrednio związanych z osiągnięciem jego celów, w szczególności:

- realizacja specjalistycznych prac badawczych, rozwojowych lub eksperckich stanowiących integralną część projektu;
- opracowanie analiz, ekspertyz, raportów, studiów lub koncepcji merytorycznych;
- projektowanie, rozwój, testowanie lub walidacja rozwiązań, produktów, procesów lub narzędzi będących przedmiotem projektu;
- realizacja specjalistycznych usług doradczych o charakterze merytorycznym;
- przeprowadzenie badań, testów, pomiarów, audytów lub ocen merytorycznych niezbędnych do realizacji projektu.

W ramach kategorii koszty podwykonawstwa kwalifikowalne są koszty usług dotyczących przeprowadzenia badań wykonywanych na podstawie umowy oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu badawczo-rozwojowego.

Do kategorii E nie zalicza się kosztów zlecania podmiotom zewnętrznym czynności pomocniczych lub wspierających, w szczególności:

- obsługi administracyjnej, księgowej, kadrowej i prawnej projektu;
- obsługi organizacyjnej i logistycznej, w tym organizacji spotkań, wydarzeń i podróży;
- usług technicznych i informatycznych o charakterze utrzymaniowym lub wsparcia;
- działań promocyjnych i informacyjnych niemających charakteru merytorycznego;
- usług redakcyjnych, graficznych, tłumaczeniowych i edytorskich o charakterze pomocniczym;

- rekrutacji uczestników i obsługi procesu naboru.

UWAGA: Zakwalifikowanie kosztów do kategorii E wymaga wykazania bezpośredniego wkładu realizowanego zadania w osiągnięcie celów badawczo-rozwojowych projektu. O kwalifikowalności kosztu decyduje merytoryczny charakter zadania oraz jego bezpośredni wpływ na realizację celów projektu, a nie forma jego realizacji ani fakt zlecenia go podmiotowi zewnętrznemu.

Koszty podwykonawstwa są włączone do podstawy naliczania kosztów pośrednich projektu.

W ramach kategorii podwykonawstwo kwalifikowalne są umowy o dzieło (w przypadku osoby fizycznej) oraz umowy B2B.

Koszty kategorii E uznaje się do wysokości:

- 70% sumy kosztów kwalifikowalnych projektu.

Op - Pozostałe koszty bezpośrednie

I. Koszty aparatury i sprzętu

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty aparatury i sprzętu służących celom badawczym.

1) Amortyzacja

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są odpisy amortyzacyjne aparatury i sprzętu wykorzystywanych w celu realizacji projektu wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na jego potrzeby.

Odpisy amortyzacyjne stanowią wydatek kwalifikowalny, jeśli łącznie spełnione są następujące warunki:

- Aparatura/sprzęt w momencie zakupu spełniają definicję środka trwałego (zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości: rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki);
- Aparatura/sprzęt są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane w projekcie;
- Aparatura/sprzęt do realizacji projektu są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych;
- odpisy amortyzacyjne są obliczane na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie z polityką rachunkowości obowiązującą u Beneficjenta;

- kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu, w którym faktycznie aparatura/sprzęt są wykorzystywane do realizacji projektu;
- jeśli aparatura/sprzęt są wykorzystywane także w innych celach niż realizacji projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy jego realizacji;
- zakup aparatury/sprzętu nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- zakup aparatury/sprzętu nie został rozliczony ani przedstawiony do rozliczenia jako koszt kwalifikowalny projektu;
- odpisy amortyzacyjne dotyczą aparatury/sprzętu, która została zakupiona w sposób racjonalny i efektywny – po cenach, które nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

Wartość rezydualna środka trwałego po zakończeniu realizacji projektu nie jest kosztem kwalifikowalnym.

Jeżeli Beneficjent nie jest zobowiązany do stosowania ustawy o rachunkowości, stosuje odpowiednie przepisy podatkowe.

2) Odpłatne korzystanie z aparatury i sprzętu

Koszty ponoszone w ramach odpłatnego korzystania z aparatury i sprzętu stanowią koszty kwalifikowalne w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji projektu objętego pomocą.

W przypadku leasingu operacyjnego kwalifikowalne są tylko raty kapitałowe (bez części odsetkowej i innych opłat) zaś w przypadku leasingu finansowego odpisy amortyzacyjne.

II. Wartości niematerialne i prawne (WNiP)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych (WNIP) uzyskanych od osób trzecich na warunkach rynkowych tj. w formie patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp., wykorzystywanych do realizacji projekcie.

Jeżeli nabyte WNiP nie są wykorzystywane w 100% na potrzeby projektu lub ich całkowity okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych nie pokrywa się z okresem realizacji projektu, kosztem kwalifikowalnym są odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości.

W tej pozycji wykazywane jest również zakupione na potrzeby projektu oprogramowanie, które zgodnie z zasadami (polityką rachunkowości) obowiązującymi u Beneficjenta, zaliczane jest do WNiP.

UWAGA: Beneficjent ma obowiązek weryfikacji możliwości rozliczenia w ramach projektu zakupu WNiP w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące oraz wewnętrzne regulaminy, w tym m.in. politykę rachunkowości. W sytuacji, gdy Beneficjent, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, dokonuje odpisów amortyzacyjnych, w ramach projektu możliwe jest rozliczenie wyłącznie tych odpisów.

III. Koszty budynków i gruntów

Koszty budynków i gruntów kwalifikowalne są w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji projektu[5]. W przypadku budynków są to koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu objętego pomocą, obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości. W przypadku gruntów są to koszty związane z przeniesieniem własności lub innych praw rzeczowych, koszty odpłatnego korzystania z gruntu lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- dzierżawa gruntów - tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej,
- wieczyste użytkowanie gruntów - tylko raty użytkowania wieczystego bez części odsetkowej,
- amortyzacja budynków - w przypadku, gdy wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji projektu objętego pomocą.

O – Koszty pośrednie

Dodatkowe koszty pośrednie ponoszone w związku z realizacją projektu objętego pomocą.

W ramach tej kategorii mieszczą się m.in. następujące rodzaje kosztów:

I. Koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją merytorycznego celu projektu objętego pomocą tj.
   - materiały np. surowce, półprodukty, odczynniki;
   - sprzęt laboratoryjny (co do zasady wszystkie zakupy niespełniające wymogu środka trwałego zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z przyjęta polityką rachunkowości);

[5] W kategorii Op rozliczyć można koszty laboratoriów lub innych pomieszczeń wykorzystywanych do badań oraz użytkowanych na potrzeby aparatury, sprzętu, materiałów i personelu projektu rozliczanego w kosztach bezpośrednich w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji projektu.

- koszty utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji wykorzystania w projekcie;
- zakup elementów służących do budowy/wytworzenia instalacji pilotażowej/prototypu/demonstratora i na stałe w nich zainstalowane[6];
- koszty usług doradczych i usług równorzędnych np. usługi brokera technologii;
- usługi obce np. usługi serwisowe, koszty napraw, usługi transportowe, usługi tłumaczeń;
- koszty działań, mających na celu wzmocnienie rekrutacji i retencji uczestników badania medycznego np. koszty rekrutacji i kwalifikacji uczestników, koszty badań diagnostycznych i procedur medycznych wynikających z protokołu badania, koszty materiałów i wyrobów medycznych, koszty ubezpieczenia uczestników oraz uzasadnione koszty związane z udziałem uczestników w badaniu tj. dojazdy, wyżywienie;
- koszty uczestnictwa w konferencjach;
- koszty szkoleń pracowników realizujących zadania badawcze (koszt szkoleń powinien być zaplanowany we wniosku o dofinansowanie projektu oraz wynikać z uzasadnionych przesłanek (np. pojawienie się na rynku nowych, innowacyjnych rozwiązań - nowe materiały, nowe technologie, nowe techniki wykonania określonego zadania itp. - dzięki którym zadanie można będzie wykonać bardziej efektywnie, nadać mu nowe dodatkowe cechy);
- koszty szkoleń związanych z obsługą zakupionej aparatury naukowo-badawczej;
- wynajem powierzchni laboratoryjnej wykorzystywanej do badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych;
- koszty prowadzenia wyodrębnionego rachunku bankowego (prowizje i inne opłaty);
- koszty promocji projektu (publikacje, koszt strony internetowej itp.);
- koszty delegacji osób bezpośrednio związanych z realizacją projektu.

II. Koszty związane z działalnością jednostki

- koszty wynajmu lub utrzymania budynków, w tym: koszty wynajmu, czynszu, sprzątania i ochrony pomieszczeń;
- koszty adaptacji pomieszczeń dla celów realizacji projektu;
- koszty utrzymania infrastruktury – koszty mediów (elektryczności, gazu, ogrzewania, wody), utylizacji odpadów, okresowej konserwacji i przeglądu urządzeń;

[6] Jeśli nabywane elementy spełniają definicję środka trwałego, mogą zostać rozliczone poprzez odpisy amortyzacyjne przez okres i w zakresie, w jakim będą wykorzystane do realizacji projektu w kategorii OP.

- koszty wynagrodzeń personelu zarządzającego, administracyjnego, technicznego i pomocniczego (kierownicy jednostki, księgowość, kadry, BHP);
- usługi pocztowe, telefoniczne, internetowe, kurierskie;
- koszty materiałów biurowych i piśmienniczych, usług drukarskich i ksero;
- koszty urządzeń i sprzętu biurowego;
- koszty ubezpieczeń majątkowych.

Wymieniony katalog nie jest katalogiem zamkniętym.

Koszty pośrednie rozliczane są ryczałtem, jako procent od pozostałych kosztów kwalifikowalnych projektu, zgodnie ze wzorem:

O = (W +E + Op) x 20%

Koszty pośrednie rozliczone ryczałtem traktowane są jako wydatki poniesione.

Beneficjent nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w ramach projektu na potwierdzenie poniesienia wydatków, które zostały wykazane jako koszty pośrednie.

Załącznik nr 3. Katalog kosztów niekwalifikowalnych

Co do zasady za koszty niekwalifikowalne uważa się:

- koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności;
- koszty niespełniające warunków kwalifikowalności określonych w Przewodniku;
- koszty nieudokumentowane lub nienależycie udokumentowane;
- koszty poniesione niezgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych (jeżeli dotyczy);
- podatek od towarów i usług (VAT) , który w świetle prawa może być odzyskany;
- grzywny, mandaty, kary finansowe, opłaty i odsetki karne;
- w przypadku leasingu - podatek, marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, opłaty ubezpieczeniowe, koszty pośrednie;
- poniższe składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzeń:
  - nagroda jubileuszowa
  - ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy
  - składka na grupowe ubezpieczenie na życie - traktowana jako przychód pracownika opodatkowany
  - dopłata do świadczeń medycznych
  - ekwiwalent pieniężny (np.: ulgowa odpłatność za energię elektryczną)
  - dopłata do energii elektrycznej (traktowana jako przychód pracownika opodatkowany)
  - używanie samochodu służbowego - dojazd do pracy z miejsca zamieszkania
  - dofinansowanie wypłacone z ZFŚS (przychód pracownika opodatkowany)
  - zasiłki finansowane ze środków ZUS (np. macierzyński)
  - wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych
  - koszty badań okresowych i wstępnych
  - dopłata do okularów
  - dodatki za znajomość języków, za niepalenie i inne dodatki tego typu ustalone przez pracodawcę
  - bony żywieniowe dla pracowników
  - składki na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Koszty niekwalifikowalne nie mogą stanowić części ani całości wniesionego wkładu własnego Beneficjenta/Współwykonawcy realizującego projekt.